

Sedmé legislativní období Evropského parlamentu

Zelený přehled

1. Podpora odolnosti vůči krizi skrze sociální spravedlnost

Hlavní nevyřešené otázky. V minulém legislativním období se naplno rozvinula hospodářská krize, která drtivě zasáhla společnost v evropských zemích, a to především v jižní Evropě. S propadem eurozóny do hluboké recese dosáhla nezaměstnanost ve většině členských států nebývalé výše a snaha států zachránit banky v platební neschopnosti před úpadkem vedla k několikanásobnému nárůstu státního dluhu. Rada na desítkách svých schůzí nedosáhla žádných nebo jen nepatrných výsledků, avšak úsilí Evropské centrální banky (ECB) o záchranu eura dočasně stabilizovalo trhy se státními dluhopisy. Mnoho základních požadavků na demokratickou odpovědnost však dosud nebylo vyslyšeno a řady populistických euroskeptiků se tak rozrůstají.

Čeho jsme dosáhli. Po vypuknutí krize byla finanční a hospodářská "re-regulace" prováděna rychlejším tempem a ve větším rozsahu. Skupina Greens/EFA přispěla k několika důležitým rozhodnutím, např. k omezení výše odměn bankéřů (CRD-IV) a k vytvoření orgánů finančního dohledu. Podařilo se nám prosadit kontrolu Parlamentu nad pravomocemi ECB v oblasti bankovního dohledu. Aktivně jsme prosazovali přijetí daně z finančních transakcí. V roce 2009 jsme na úrovni EU představili myšlenku Záruky pro mladé lidi a v rámci možností daných právním rámcem jsme se zasazovali o práva vyslaných pracovníků. Díky našemu úsilí budou malé a střední podniky moci využívat většího objemu prostředků na výzkum vyčleněných pro rámcový program Horizont 2020. Položili jsme základy pro flexibilní snižování míry spolufinancování regionálních fondů ze strany členských států, které byly krizí nejvíce postiženy, a současně jsme je vybízeli, aby prostředky využívaly transparentním způsobem.

Čeho jsme nemohli dosáhnout. Uskutečňováním velkého množství vrcholných schůzek zástupci vlád členských států Evropskému parlamentu záměrně bránili podílet na rozhodování o nejvýznamnějších ochranných mechanismech boje proti krizi, např. o evropském mechanismu stability. Rada rovněž nařídila, aby byly v evropském rozpočtu (víceletém finančním rámci) provedeny radikální škrty, v důsledku čehož EU nepomohla hospodářské obnově. Reforma společné zemědělské politiky (SZP) nedokázala zajistit spravedlivé rozdělování zemědělských dotací mezi členské státy a v rámci členských států. Konzervativci a liberálové v Parlamentu úspěšně zastupovali finanční lobby a bránili přijetí přísnější regulace bank (CDR-III a IV), hedgeových fondů (směrnice o správcích alternativních investičních fondů, SKIPCP) a úvěrových ratingových agentur (nařízení o ratingových agenturách). Makroekonomická regulace tudíž nepřinesla proticyklické impulsy ("Six pack," "Two pack"). Daň z finančních transakcí je sice z právního hlediska stále ohrožena, ale Evropský soudní dvůr již potvrdil pravomoc Evropského orgánu pro bankovníctví zakázat krátký prodej (short-selling).

2. Zabezpečení naší budoucnosti v oblasti klimatu a energetiky

Hlavní nevyřešené otázky. Na konferenci o změně klimatu v Kodani v roce 2009 nebyl přijat žádný dokument, který by navazoval na Kjótský protokol, v důsledku čehož nastala v mezinárodní klimatické diplomacii patová situace. Jaderná katastrofa ve Fukušimě v roce 2011 oslabila tvrzení, že jaderné elektrárny v rozvinutých zemích jsou bezpečné. Navzdory extrémním projevům počasí a rekordně malým polárním ledovým čepičkám však v EU v diskusi o klimatu převládají staré modely a vlastní partikulární zájmy, a to v takové míře, že se na konci legislativního období zhroutil evropský systém obchodování s emisemi.

Čeho jsme dosáhli. Největším úspěchem skupiny Verts/ALE bylo projednání směrnice o energetické účinnosti, jež členským státům stanovuje cíle v oblasti energetické účinnosti do roku 2020. Ačkoli Rada rozměnila náš cíl zvýšit energetickou účinnost o 20 %, jedná se o významný pokrok. Rovněž jsme aktivně usilovali o vyčlenění 85 % prostředků na výzkum energetiky v rámci programu Horizont 2020 na výzkum v oblasti obnovitelných zdrojů energie a energetické účinnosti. Také jsme zajistili, aby evropská infrastruktura financovaná prostřednictvím nástroje sítě TEN-T splňovala environmentální normy EU a její cíle v oblasti ochrany klimatu a aby členské státy měly možnost zahrnout náklady na životní prostředí do systémů pro výběr myšlenky u nákladních vozidel. Pokud jde o hospodářskou budoucnost Evropy, nabídli jsme nové myšlenky, a získali jsme většinovou podporu pro naši strategii usilující o obnovu průmyslu pro udržitelnou Evropu. Naše skupina je v rámci EP i nadále nejsilnějším kritikem těžby břidlicového plynu a jaderné energie a prosazuje například přísnější zátěžové testy.

Čeho jsme nemohli dosáhnout. Byli jsme svědky toho, jak moc pominul pocit naléhavosti panující v době vydání Sternovy zprávy, když Parlament zamítl bezpodmínečné dosažení cíle snížení emisí skleníkových plynů o 30 % do roku 2020, bez ohledu na výsledky mezinárodních jednání o klimatu. Systém EU pro obchodování s emisemi nefunguje a brání potřebným na budoucnost orientovaným investicím. Navíc jsme nebyli schopni zajistit evropskou dobu německé iniciativy *Energiewende*. Evropská komise i přes naši ostražitost zvýšila svou podporu jaderné energii, což ohrožuje vyhlídky na to, aby se „transformace energetiky“ stala základním kamenem evropské budoucnosti.

3. V zájmu zdravého životního prostředí

Hlavní nevyřešené otázky. V tomto legislativním období došlo k další řadě skandálů evropského měřítka v oblasti potravin, od zeleniny zasažené bakterií EHEC po koňské maso v lasagních, jež zpochybnily postupy zemědělsko-potravinářského průmyslu. V důsledku používání vlečných sítí při rybolovu a prosazování partikulárních zájmů jednotlivých států navíc v EU stále dochází k nadměrnému odlovu většiny rybích populací, a proto je reforma společné rybářské politiky (SRP) nezbytně nutná.

Čeho jsme dosáhli. Vzhledem k tomu, že v otázce reformy SRP a SZP má Evropský parlament poprvé stejné postavení jako Rada, bylo naším největším úspěchem hlasování o SRP. Tímto hlasováním se skončovalo s nadměrným odlovem a bylo stanoveno, že je třeba lovit pouze takové množství ryb, aby se rybí populace mohly obnovovat. Místo aby loďstva jednotlivých zemí mohla nadále provádět rybolov na základě kvót stanovených v minulosti, odvíjejí se v současnosti kvóty od podmínek životního prostředí. Do reformy SZP jsme v zájmu omezení monokultur a vyčlenění určitého podílu zemědělské půdy na ochranu

biologické rozmanitosti začlenili oblasti zaměřené na životní prostředí. Skupina Zelení/EFA rovněž sledovala provádění Nagojského protokolu o biologické rozmanitosti. Do právních předpisů o biocidních přípravcích a potravinách začlenila přísná ustanovení o nanomateriálech a zajistila ochranu včel před některými neonikotinoidy v pesticidech. Vynaložili jsme velké úsilí v boji za to, aby EP odolával tlaku zemědělsko-potravinářského průmyslu prosazujícího snadnější přístup geneticky modifikovaných organismů na trh, a podařilo se nám posílit podmíněnost přístupu na trh. Reformou oblastí odpadních elektrických a elektronických zařízení jsme přispěli k uzavření životního cyklu nerostných surovin, neboť jsme omezili vývoz odpadu do průmyslově nerozvinutých zemí.

Čeho jsme nemohli dosáhnout. Skupinám lobbujícím v zájmu průmyslu se podařilo získat většinu a zamezit tak označování potravin na stupnici využívající barev semaforu, zajistily nepřiměřenou podporu velkým zemědělským podnikům, čímž otupily reformu SZP, přiměly Evropský parlament, aby zamítl osmihodinový limit pro přepravu zvířat, a podařilo se jim snížit míru zpětného odběru elektrických a elektronických zařízení a omezit příslušné postupy. Na etiketách potravin stále není uváděna informace, zda součástí krmiva zvířat byly geneticky modifikované organismy, a unijní patent nezajišťuje žádnou spolehlivou ochranu biologické rozmanitosti ani práv zemědělců na šlechtění semen rostlin. Přestože byly přijaty právní předpisy proti dovozu nezákonně vytěženého dřeva, stále dochází k jeho dovozu a zpracování v EU. Bez nástrojů trestního postihu však tyto praktiky nelze omezit.

4. Boj za lidská, sociální, demokratická a digitální práva

Hlavní nevyřešené otázky. Vlády členských států neváhají ohrozit základní svobody EU ve jménu národní bezpečnosti. V reakci na příliv přistěhovalců po arabském jaru v roce 2011 státy dočasně znovu zavedly hraniční kontroly a dokumenty o odposleších telekomunikačních služeb ze strany tajných služeb, které zveřejnil informátor Edward Snowden, odhalily nejsystematičtější porušování soukromí v Evropě za celá desetiletí. Byla zpochybněna základní lidská práva, neboť hospodářská krize zhoršila situaci nelegálních přistěhovalců a reformy maďarské pravicové vlády ohrozily zásady právního státu. Případ dvou novinářů nedělníku *Sunday Times*, kteří se vydávali za lobbisty a s úspěchem nabídli peníze poslancům Evropského parlamentu výměnou za změny právních předpisů, opět poukázal na křehkost demokracie v EU.

Čeho jsme dosáhli. S nebývalou pomocí občanské společnosti jsme dosáhli mimořádného úspěchu při mobilizaci občanů proti obchodní dohodě proti padělatelství (ACTA), jež by ohrozila svobodu internetu a práva na respektování soukromí. Navíc se nám podařilo prosadit zamítnutí dohody SWIFT, jež upravuje předávání finančních údajů agenturám USA, a dohody PNR o předávání údajů o cestujících. Svými kritickými připomínkami k právní reformě v Maďarsku jsme upozornili na skutečnost, že je nezbytné respektovat základní hodnoty EU, a požadovali jsme, aby byl pro případy porušování základních práv vypracován „program zvýšené ostražitosti“, který by monitorovaly orgány EU. Nepodařilo se nám sice zavést plně funkční azylový systém EU, ale zlepšili jsme situaci uprchlíků, neboť jsme dosáhli toho, aby důvodem pro udělení azylu byly různé formy diskriminace. V rámci agentury FRONTEX pro ochranu vnějších hranic byl vytvořen panel pro kontrolu dodržování lidských práv, na jehož činnosti se podílejí i zástupci nevládních organizací. Naše úsilí týkající se evropské občanské iniciativy pomohlo omezit demokratický deficit EU a potenciál zapojení občanů prokázala iniciativa zaměřená proti privatizaci vody. V Petičním výboru jsme například podpořili boj občanů proti španělskému zákonu o ochraně pobřeží, chemickému odpadu ve španělské Huelvě a znečištění pocházejícímu z ocelárny v italském Tarantu. Předložili jsme také výrazné podněty k otázkám rovného odměňování a zastoupení žen v řídicích orgánech podniků.

V souvislosti s případem, v němž figuroval nedělník *Sunday Times*, a s aférou Dalligate šla skupina Zelení/EFA výrazně nad rámec kompromisů jiných skupin ohledně kodexu chování

poslanců EP, neboť její závazná pravidla týkající se finanční transparentnosti jsou nejpřísnější na světě, ačkoli kodex zatím nestanovuje za úplatkářství žádný trestní postih.

Čeho jsme nemohli dosáhnout. Evropský parlament přijal druhou verzi dohody SWIFT pouze s kosmetickými úpravami, jež mají zlepšit ochranu soukromí. Průmyslová lobby bránila přijetí ambiciózní dohody o ochraně údajů, která nyní čeká v Radě, stejně jako náš návrh na lepší pravidla pro rodičovskou dovolenou. Přestože jsme usilovali o vypracování plánu v oblasti práv LGBT osob, nedošlo v legislativní oblasti k žádnému pokroku. Situace nezákonných přistěhovalců v jižních členských státech je i nadále zoufalá.

5. V zájmu celosvětové solidarity a bezpečnosti

Hlavní nevyřešené otázky. V posledních pěti letech došlo z hlediska EU k zásadnímu geopolitickému posunu v souvislosti s arabským jarem. V současnosti je situace od Tuniska po Egypt nejasná a v Sýrii přešla dokonce v občanskou válku. Důsledkem vzestupu nových mocností, jako je Brazílie nebo Čína, a celosvětového soupeření o přírodní zdroje je stagnace jednání Světové obchodní organizace, což EU přimělo k uzavření několika sporných dohod o volném obchodu, přičemž nejkompexnější z nich je zamýšlena s USA (transatlantické partnerství v oblasti obchodu a investic), jejíž vyjednávání bylo nedávno zahájeno. V oblasti rozvoje došlo rok před mezním rokem 2015 k útlumu dynamiky úsilí o dosažení rozvojových cílů tisíciletí.

Čeho jsme dosáhli. Skupina Zelení//EFAs aktivně zapojila do formování nově vytvořené Evropské služby pro vnější činnost a Nástroje stability a usilovala o vytvoření funkce zvláštního zástupce EU pro lidská práva. Byli jsme rozhodující silou, jež formulovala postoj EU proti kazetové munici, a požadovali jsme její naprostý zákaz. Do agendy EU jsme zařadili soudržnost politik v oblasti rozvoje. Naše výtky vůči zahraničním daňovým rájům nejprve získaly podporu v rámci rozvojové politiky a poté se jich ujal komisař Šemeta. Po arabském jaru jsme vyjednali určitá zlepšení makroregionální strategie EU ve Středomoří.

Čeho jsme nemohli dosáhnout. Nepodařilo se nám prosadit předběžné kontroly vývozu zboží dvojího užití, jako jsou telekomunikační technologie a chemické látky, a to především z důvodu náhlé změny postoje německé delegace ve skupině ALDE (Aliance liberálů a demokratů pro Evropu). Skupiny S&D (Pokrokové spojenectví socialistů a demokratů) a PPE (Evropská lidová strana) prosadily reformovaný systém GSP +, který ještě více oslabuje rozvojové země. V souvislosti s reformou SZP jsme byli při hlasování o ukončení vývozních subvencí přehlasováni, což ohrožuje celosvětovou potravinovou bezpečnost. Pro svůj požadavek rozsáhlé ekonomické podpory ke stabilizaci procesu demokratizace po arabském jaru jsme nenalezli nezbytnou podporu.

6. Oslava kulturní rozmanitosti

Hlavní nevyřešené otázky. Kulturní rozmanitost čelí tlaku globalizované uniformní kultury a výzvám politicky integrované Evropy. V důsledku hospodářské krize jsou kulturní a vzdělávací programy v celé Evropě pod tlakem a krize také vyzdvihla ekonomické aspekty kultury, zejména když se ústředním bodem diskuse o obchodní dohodě proti padělatelství staly otázky autorských práv. První dva poslanci EP za Pirátskou stranu, jež jsou členy naší skupiny, upevnili a obohatili náš postoj v této oblasti.

Čeho jsme dosáhli. Skupina Zelení/EFA využila revize výměnných programů EU zaměřených na mobilitu, např. programu ERASMUS, k podpoře toho, aby měli všichni příležitosti vzdělávat se. Zajistili jsme, aby diskuse o autorských právech a pirátství byla i nadále otevřená a tvořivým způsobem vyvažovala různé postoje a zájmy. Významně jsme ovlivnili podobu evropského elektronického archivu Europeana. Náš tradiční závazek podporovat kulturní rozmanitost se projevil v iniciativách poslanců EP z regionálních stran, neboť jsme upozorňovali na hodnotu a ohrožení jazykové rozmanitosti v EU.

Čeho jsme nemohli dosáhnout. Pokud jde o výměnné programy zaměřené na mobilitu, nepodařilo se nám zablockovat evropský nástroj záruk za půjčky určený pro studenty magisterského studia, který může zvýšit riziko zadlužení mladých lidí. V případě některých dokumentů týkajících se autorských práv lobbistický tlak zabránil tomu, aby převládl náš otevřený přístup.